

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI POSWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.

PRENUMERATA WYDZIAŁ Rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1 k. 50, miesięcznie kop. 50, wraz z przesyłką pocztową lub odnośzeniem do domów. Zagranicą, za markami pocztowymi, dopłaca się miesięcznie kop. 60.

Ceny ogłoszeń: Za wiersz jednosłowny lub jego miejsce, przed tekstem k. 40, na 2 i 3 kol. po k. 25, na 4 kol. po k. 15. Drobne ogłoszenia po k. 3, za wyraz. Najtansze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50% drożej.

PRENUMERATA I OGŁOSZENIA przyjmują księgarnie, kantory i biura ogłoszeń w Częstochowie, Warszawie, Łodzi i miastach prowincjonalnych.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
Częstochowa, II-ga Aleja № 38—Telefon № 50.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8—10 wieczorem. Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca.

Plite: w Zawierciu w księgarni p. Z. Hubickiej i w Rakowie u p. A.

Cena pojedynczego numeru kop. 3.

NA ŚWIĘTA! Niezrównane w Smaku **Piwa Exportowe, Stołowe, Pilzeńskie i Fenix,**

ORAZ **wysmienite Wody owocowe** MALINOWA, CYTRYNOWA, POZIOMKOWA, ANANASOWA, „CERES“ i inn.

Poleca: K. SZWEDE w Częstochowie. Ogrodowa 28—Telefon 171.

2-ga Aleja № 38. — Tel. № 497.

TEATR „URANJA”

W niedzielę 23 i poniedziałek 24 Marca 1913 roku.

Zwiedły kwiaty, zgasły ogień..

Wybitny dramat art. serji GAUMONTA.

Poskromiona kinańbrność — komedia.

Piękne widoki Normandji

!!! NAD PROGRAM !!!

WYSTĘP ULRICH

BRACI RZYMSKICH GLADJATORÓW GIMNASTYKÓW Numer bezkonkurencyjny.

NA SCENIE

Tow. artystów pod dyktando CZESŁAWSKIEGO MAJOR PSIANOGA Humoreska w 1 ak.

TEATR „ODSEON” W. Krzemienieckiego Telefon № 4-77

II Aleja № 43

PROGRAM: od niedzieli 23 do wtorku 25 Marca 1913 roku (włącznie)

Dzie wspaniałe i specjalny program świąteczny!

Tajemnica publiczna

(SEKRET POLISZYNELA) Słynna znakomita komedia P. Wolfa w 3-ach aktach.

Wśród jaskiń New-Jorku Wielki pożar w Hoboken w Ameryce (dramat z życia emigranckiego) Kiełby czarodziejskie (fantystyczny kolorach)

Na scenie uroczony społeczny świąteczny **DZIAŁ KABARE OWY**

W FOT. FLASTYKONIE Wojna Bałkańska

II-ga Aleja № 19. **TEATR PARYSKI** Kinetograf

Telefon 384.

PROGRAM Od niedzieli 23 do poniedziałku 24 Marca 1913 roku (włącznie)

W DOLINE BREMBO (z natury) OTO OPOZJA (bardzo komiczne)

TRYUMF Z MUSU

Nadzwyczajny dramat w 3 częściach serji artystycznej „NORDISK”

Trzy żony sułtana — (komedia) ANONS: **BENEFIS** dnia 27. **Puchniewskiej** odegrana będzie farsa. **Zycie bez pieniędzy.**

Rominarz i Młynarz Operetka w 1 akcie przez Wieniawskiego

15 Marca 1913 r. **Otwarta ZOSTAŁA** w Częstochowie, ul. Teatralna № 11. **Wystawa Sztuk Pięknych**

LEKARZ DENTYSTA Br. Muszyński

Przyjmuje codziennie od 9-1 r. i od 3-7 w.

Specjalność: złote plomb, złote sztyki, złote korony złote i t. d.

Aleja III-cia № 67 i-ze piętro, Telefon № 149.

DENTYSTA Roman FILIPOWICZ

CZERZĘSIANIN

II-ga Aleja № 24.

Przyjmuje od 9-1 i od 3-7 po poł.

Doktor Paweł Broniatowski

Nowy Rynek № 3. — Tel. № 34.

Choroby skórne weneryczne. Przyjmuje od 8-11 rano i od 3-7 po p. Panie od 2-3 po południu. Stosuje wódrzyl: ne wstrzyk. Salwarsanu (Hata 606 1914)

Zarząd Telefonów

Niniejszym komunikuję iż przystępując do wydania spisu tegorocznego przyjmuję zapisy na telefon. Osoby zyczące być pomieszczone w spisie raczą złożyć deklarację do dn. 1-do Kwietnia r. b.

Lecznica zębów i jamy ustnej **LEKARZA DENTYSTY Michała GREJNIECA**

I Aleja № 10 I-ze piętro, Tel. № 108

Przyjmuje chorych codziennie od 9-tej r. do 9-tej wiecz. Wyjmowanie zębów bez bólu. Plomby Złoty sztyki bez podniebienia

Uwaga! Ceny stałe, niskie, dostępane dla najbiedszej warstwy

Uwaga! Nie przepuszczać zębów do szpitala

A. DEBICKI

Geometra przysięgły

Teatralna № 23 m. 14 parter

Wykonuje wszelkie roboty Miernicze

Dr. Z. Bem

Powrócił na stałe

Przyjmuje chorych jak dawniej od 8-9 rano i od 3-5 p. p.

Choroby wewnętrzne weneryczne i dzieci

Aleja III-cia № 53, telefon 579.

REMY

LEKARZ DENTYSTA

Regina Mamłokówna

Lekarka - Dentystka

TEATRALNA № 19, m. 5.

Przyjmuje od g. 9-1 r. i od 3-7 w.

Duży wybór wspaniałych kart świątecznych i innych

w kantorze F. D. Wilkoszewskiego II-ga Aleja № 38.

Artur Broniatowski

Przyjmuje codziennie od godz. 9-tej do 1-tej po południu i od 3-tej 7-tej wieczór.

Choroby zębów w i jamy ustnej.

Wyjmowanie zębów bez bólu

ZĘBY SZTUCZNE

I-ga Aleja № 8, dom p. Rygockiej I-ze piętro, telefon № 464.

Pierwszorządn. Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamiennarski i Sztukatorski

Częstochowa Aleja III-cia dom **KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI** WYKONUJE RZEZBY POMIĘKI, ROBOTY RUDY, WŁANE I KOŚCIANE.

Śmiały Rynek, od r. 1887. Telef. 260

Próbki posiadają bezpłatnie na doświadczenie wszelkich wrażeń i smaku. Ceny Najprzystępniejsza.

BOGUSŁAW HERSE

WARSZAWA, Marszałkowska 150.

Magazyn Wykwintnych Strojów Damskich
i Towarów Bławatnych.

WYSYŁA

BEZPŁATNIE

PRÓBY

KATALOGI

WSZELKIE ZAMÓWIENIA

PONAD 12 RUBLI,

t. j. **NIE LICZĄC** KOSZTÓW:

OPAKOWANIA

PRZESYŁKI

i ZALICZENIA.

WYSYŁKA ZAMÓWIENI

ZALICZENIEM.

CENY ŚCIŚLE STAŁE.

NOWOŚCI
WIOSENNE
1913.

Cenniki i Warunki Bezpłatnie.

DO TAŃCA
NAJLEPSZY JEST
PATEFON

ponieważ grają
bez igieł, kulka
szafirową
czysto głośno
i naturalnie.

Główny skład
przedstawicielstwo na Częstochowę Kielce i okolice
E. Pucek i R. Hill
w Częstochowie, II-ga Aleja
№ 23, na piętrze.]

Sprzedaż za gotówkę i na raty.

Pierwszorządny Zakład Artystyczny Fotograficzny
APOLLO II-ga Aleja № 22.

Wykonywa Artystycznie Grupy składane i zbiorowe Portrety ze starych
fotografii z gwarancją za podobieństwo jak również prawdziwe fotografie
wypalane na porcelanie wiecznotrwałe do pomników.
Ceny bardzo przystępne.

K. KRAKOWIECKI

Dawniej REKTYFIKACJA WARSZAWSKA
II-ga Aleja № 24, - telefon № 2-53

POLECA: NA NADCHODZĄCE ŚWIĘTA
Wina wystaje, Węgierskie, Francuskie, Hiszpańskie, Krymskie, Liktery, Koniak
i Rummy, Krajowe i Zagraczne Porter angielski, Młody staropolski oraz piwo
browaru E. REYCH SYNOWIE w Warszawie. (0220)

DLA CAŁUSA

jest stworzona delikatna, czysta twarz o gumianym, młodości
świeżym wyglądzie, białej, jak jedwab miękkiej skórze i oślepiająco
głębokiej cerze bez piegów i skórnych nieczystości, używajcie zatem
tylko prawdziwe
MYDŁO Z MLEKA LILIOWEGO „KONIK”
wybu Bergmann & Ska, Kassel-Dreźnie.
Dostać można wszędzie po 50 kop. za sztukę.
Zgądać tylko w czerwonym opakowaniu.
Główny skład na Państwo Rossyjskie:
Głuro chemicznych preparatów, St.-Petersburg, Malaja Koniazennaja 10

Sienkiewiczowskie „QUO VADIS?”
w kinoteatrze.

sztuka
Kinematograficzna jest wynalazkiem nowszych
czasów, z dnem każdym rozwija się i przyno-
si nowe dziwa. — Świeżym dowodem niesły-
chanych i wprost trudnych do uwierzenia po-
stępów na tem polu, jest zdjęcie Sienkiewi-
czowskiego „Quo vadis” sporządzone przez
znaną firmę rzymską Cines. — Film ten będący
arcydziełem w swoim rodzaju, kosztował
684,000 talarów. — Własnymi oczami więc
oglądać będziemy mogli cudną baśń, wysnio-
ną przez naszego wielkiego artystę, dzieła
tych czasów, które tak wiele miały piękności
czaru, że my ludzie dzisiejsi, jak zahyppo-
tyzowani idziemy za poetą na spotkanie ideal-
nej Lygii, złotowłosej boskiej Eucis, niedo-
ścigłonego arbitra elegancji Petroniusza,
szlachetnego i dzielnego Winycyusza krwawe-
go Nerona... Wynalazek XX wieku pozwolił
nam zobaczyć te wszystkie postaci żywe, poz-
wolił nam zobaczyć ten zepsuty świat patry-
cjuszowski i ten drugi męczący, kryjący się
w podziemiach, ponad którym błogosławie-

donie wyciąga święty Piotr apostoł. — Prze-
padną wieki, stanie przed nami jak zaklęta
różdżką czarodziejską historia ginącego Rzymu
„QUO VADIS” Henryka Sienkiewicza
najwspanialszy film ze wszystkich dotychczas
wzianych 2,800 m. długości, z polskimi na-
pisanymi wyświetlać będzie w czasie od 25 do
31 marca r. b.

„KINO-WAŁDA” w Kra-
kowie przy ul. św. Gertrudy 5.
Kalendarz Częstochowski na
rok 1913 Stanisława Rumsze-
wicza p. Adwokata Przysię-
głego jest do nabycia w dru-
karni F. D. Wilkowskiego
II Aleja 38.

KEFIR czysty, z żelazem i z
pepyną wyrabia aptka A. Wio-
sińskiego pod Jasną Górą. Kefir może
być dostawiany do mieszkań.

Spekulacja wie tylko, gdzie leży jej ziemia obiecana. Przedsiębiorcy budowlani, dla których zbierze się dostateczny kapitał, nie będą zwalczali wadliwości stroju społecznego, ale będą z nich korzystał. Chociaż wiele możaby było zrobić na drodze prywatnych usiłowań, ale to pewne, że niewiele się zrobi, póki jedyną pobudką do działania będzie prywatny interes przedsiębiorcy. Na pomoc rządu w tym wypadku najmniej liczyć możemy.

A więc pozostaje tylko — „pomagać sobie, a ja ci pomogę”. Jedynie tylko świadome dobra swego szerokie masy ludu robotczego własnymi siłami, zbierając krwawo zapracowany grosz do grosza, dźwignąć mogą — jeżeli już nie dla siebie, to dla najbliższego swego pokolenia — mieszkania, odpowiadające godności ludzkiej.

Organizacje i związki robotnicze drogą podatku, składek, zapisów winny zbierać potrzebne fundusze, a wkrótce wjrzymy szeregi „domów robotczych”.

E. Olszewski.

Słów kilka o pracownikach handlowych

Z pośród wielu utyskiwań, które się daje słyszeć na każdym kroku, spotykamy się z wiecznym narzekaniem, że brak nam pracowników handlowych, że gdy nam pracowników handlowych, że gdy nawet 15 lat będzie taki dopyły jak dotąd, zawsze będzie się odczuwać brak wykwalifikowanej, a tak niezbędnej grupy ludzi, że uogólniając więcej, ludzi odpowiednich niema.

Dużo jest w tem prawdy, a jednak, gdy się poda ogłoszenie o wakującym miejscu, kandydatów aż nie zaliczyć. Każdy powołany czy nie, zjawia się i jakkolwiek pojęcia o danej sprawie nie ma, głośno jednak wyraża swoje pretensje.

Dla ilustracji podaję następujący fakt. Poszukując agentów do sprzedaży artykułów technicznych, dajmy na to, zjawiają się byli kelnerzy, lokaje i t. p. i każdy tłomaczy przekonująco, że skoro potrafi być kelnerem, lokajem i t. d., również potrafi być agentem, bo z „tym artykułem trzeba tylko chodzić i sprzedawać”.

Rzeczywiście, takich ludzi nam nie brakuje o nich jednakże nie chodzi.

Bo w pojęciu pracownika handlowego, biorąc w szerszym tego słowa znaczeniu, nie należy pojmować, jako bierną siłę robotczą, jako pionka, który posuwać można po szachownicy, a jako siłę — kapitał — świadomego swolego celu, głębokiego poznania swojej pracy i umiłowania jej.

Pracownik handlowy — to kapitał — to siła, nadająca interesowi pewien określony ruch, to dźwignia całego interesu.

Jest to ideal dla nas do zrealizowania. —

Bo weźmy tylko pod uwagę stan ekonomiczny ościennych państw, porównajmy, jak nisko pod tym względem stoimy.

Tam wcześniej zrozumiano, że jędrze rozwinięty przemysł i handel jest wszystkim, że potęga polityczna danego kraju jest w stosunku prostym do jego ekonomicznej potęgi.

W ostatnich czasach i zadanie to podjęliśmy i w tym kierunku idziemy.

I choć szczerze są owoce (nawet) tej pracy, jakkolwiek dużo jeszcze wody upłyne, nim będziemy mogli porównać nasze siły z zagranicą, ustawa w pracy nie należy, pomnąc, iż każdy początek jest trudny, a zrobić go trzeba.

Dziś coraz częściej spotyka się fakt, że synowie obywateli wyjeżdżają na studia handlowe zagranicę. Widocznie pożądanym przewrót nastąpił, skoro się wspomni, jakie były pod tym względem pojęcia przed niedawnymi jeszcze laty.

To też z całym uzuanem należy bodkreślić ten fakt świadczący o ewolucji odbywającej się w nas samych.

Klemens K—ski.

W poniedziałek dnia 24 marca 1913 roku w sali Tow. „Lutnia” (Szkoła 10) zostanie urządzony **B A L** na który ma zaszczyt prosić St. Spuś nauczyciel tańców. Początek o godzinie 8 wieczorem

Prawa kobiet zamężnych.

Jak wiadomo, trzecia Duma uchwaliła projekt, znoszący ograniczenia praw cywilnych kobiet zamężnych, jakimi są: zakazy meżatkom wystawiania weksli bez zgody męża (o ile nie prowadzą same handlu), zawieranie na własną rękę umów najmu osobistego, otrzymywania bez aprobaty męża paszportu i wstępowania bez zezwolenia męża do służby rządowej lub społecznej, jak również do szkół.

Obecnie projekt ten rozważano w komisji włosków ustawodawczych Rady państwa łącznie z innym projektem, uchwalonym przez trzecią Dumę i ustanawiającym prawo oddzielnego pożycia do kobiet zamężnych w wypadkach, stwierdzonych przez sąd.

Komisja Rady państwa przyjęła oba projekty łącznie, wprowadzając do nich niektóre uszczuplenia. Mianowicie prawo wstępowania do służby i szkół bez zezwolenia męża, komisja przyznała nie każdej meżatce, lecz tylko tym, które uzyskały prawo oddzielnego pożycia.

Komisja orzekła, że sądy cywilne mają orzekać oddzielne pożycie w wypadkach gdy będzie dowiedzione: okrutne obchodzenie się jednego małżonka z drugim lub z dziećmi, ciężka obraza, zdrada małżeńska, nadużycie praw mał-

żeńskich, nieuczciwe prowadzenie się, ciężka choroba umysłowa lub zaradliwa choroba fizyczna.

Co się tyczy paszportów, przyjęto zasadę że, kobiety zamężne, bez względu na wiek, będą mogły otrzymywać bez zgody męża paszporty na swoje imię od urzędników policyjnych: Natomiast komisja Rady państwa uchylała w projekcie Dumy artykuł, znoszący obowiązek wypisywania do paszportu meżowskiego żony po ślubie. Żona winna być wpisana do paszportu męża, potem dopiero będzie mogła otrzymać własny paszport bez zezwolenia męża.

Przyjęty w tej postaci projekt ma rozważać wkrótce Rada państwa, potem znowu wróci do Dumy dla wyrównania różnic. Projekt ten rozciąga się na Cesarstwo; co się tyczy Królestwa Polskiego, obowiązywać w niem będą tylko przepisy co do paszportów dla meżatek, najmu osobistego i wstępowania na służbę i do szkół bez zgody męża. W zakresie weksli w Królestwie Polskiem zostanie w mocy dla meżatek przepis kodeksu napoleońskiego, wymagający upoważnienia męża, w zakresie oddzielnego pożycia małżonków, ludność katolicka kraju posiada przepisy o separacji.

Jak król Jerzy spędzał dzień.

(Koresp. własna „Gońca Czesłoch.”)

Wiedeń 20 marca.

Na dworze greckim zajęła dziennie były ściśle uregulowane. Zimą i latem król wstawał o godzinie 7 rano. Po kąpiel i po dokończeniu toalety król udawał się na pierwsze piętro do salonu królowej, gdzie razem z żoną wypijał kawę. Po śniadaniu używał krótkiej przechadzki pieszej w ogrodzie zamkowym, potem zasiadał do pracy w gabinecie, ozdobionym mnóstwem obrazów, przedstawiających głównie sceny morskic. Król Jerzy był bowiem zapalonym marynarzem.

Po przejrzeniu korespondencji król udzielił posłuchania nasampród ministrom i politykom, potem dyplomatom. aż wreszcie rozmawiał osobom prywatnym, i król stał zawsze za swoim biurkiem. Oznaczał się niezmierną żywością w ruchach i głosie. W tej żywości ikwilo coś południowego, a równocześnie był to odblask rzeźkości fizycznej i zdrowia.

Szczeroci i otwartosci cechowały wszystkie wystąpienia króla. Na rzeczy i na ludzi zapatrywał się niesłychanie przeżwo. Dzięki brystrej inteligencji i pilności, dalej dzięki ustawicznemu rozmowom, prowadzonym z tysiącami ludzi, król Jerzy przyswoił sobie ogromne zapasy wiedzy i nauczył się wnikać szybko w jądro sprawy, która w pierwszej chwili była mu zupełnie obcą.

Niekiedy na twarzy króla pojawiał

się uśmiech ironiczny, pełen wyrozumienia. Działo się to wtedy, gdy ten lub ów, nie zdając sobie sprawy z tego, że mówi z człowiekiem niezmiernie inteligentnym i dobrze poinformowanym, starał się przedstawiać królowi daną sprawę w świetle zupełnie odmiennem, anty-żel była w rzeczywistości.

Rzeczyca oficjalne odbywał w wielkiej sali tronowej, wylacanej 100 dołu do góry. Wtedy otaczał się całym dworem i kładł nacisk na dekoracyjność przyjęcia, polewał wiedział, że taki dekoracja i wystawność działyca zawsze na wyobraźnię ludów Wschodu, do którego grecy mimo całej swojej kultury bądźcobadź należą.

O godzinie pierwszej w południe odbywało się śniadanie. Po śniadaniu król czytał gazety i książki, potem wychodził lub wyjeżdżał na spacer. Nade wszystko lubił chodzić pieszo. Na te przechadzki brał z sobą zwykle tylko jednego adjutanta. Jeżeli wyjeżdżał, w takim razie posługiwał się skromnym powozem, na którego koźle obok woźnicy siedział strzelec, ubrany w kapeluszu stosowany z zielonemi piórami kapioniem. Powóz królewski już z daleka można było poznać po owych piórach zielonich, gdyż tylko król jeden w Atenach posługiwał się takim strzelcem. Pod wierzch brał z wielkiem upodobaniem siwki srebrne pełnej krwi. Na każdy ułkon choćby zebrała odpowiadał z niesłychałą uprzejmością.

O godzinie 7 wieczorem zasiadał do obiadu. Miał wyczeka, zapraszał do stołu tego lub owego z wybitnych cudzoziemców, bawiących w Atenach. Po jedzeniu grał w karty, a jeszcze chętniej grał w billard. Był prawdziwym mistrzem tej gry, którą uważał za bardzo higieniczną. O godzinie 10-ej wieczorem szedł znowu do swojego gabinetu i tam załatwiał do północy całą korespondencję prywatną.

Co roku, a nawet parę razy do roku wyjeżdżał do Europy jako hrabia. W Paryżu, w Wiedniu, a zwłaszcza w Kopenhadze cieszył się niezmierną popularnością. Podczas swych podróży europejskich nie zaniedbywał zresztą polityki, gdyż stale odwiedzał dwory europejskie, z którymi był upokrewnionym celem załatwienia tej lub owej sprawy na korzyść Grecji. Dzięki swoim rozległym stosunkom familijnym umiał niejedną sprawę z bigciem czasu rozstrzygnąć korzystnie, jakkolwiek zrazu natrafiał na wielkie trudności.

Latem rodzina królewska przenosiła się z Aten do dóbr w Tatci. Jest tam piękno lasów, w którym król całymi dniami odbywał długie przechadzki piesze.

Król był zapalonym zwolennikiem wszelkich sportów fizycznych. Znakomicie pływał, gimnastykował się, je-

dze. Na rozkaz Kalfasza Lewici wpuszczali cisnąć się lud w popołoch. Aby złagodzić wstrząsające wrażenie tego zjawiska, to przerażające, nieprzewidziane zamknięcie słońca, które ich tak zakroczyło, przystąpiono do zwykłych obrządków: do modlitw, poświęcenia ofiar, śpiewu psalmów.

Mistrz Gamaliel wszedł do świątyni. Tlum się rozstał, głowy pochylły się przed nim, jak chyliły się koźle dojrzałe pod tchnieniem wiatru. Znajomi i niezajomi pozdrawiali go zwykle z podziwem jako chwale Jerozolimy. Dziś podziewano go z drżeniem. Nikt nie miał takiej opinii, jak ten wnuk wielkiego Hillola. Przyjmij wygnaciac—mówi Tal mud — jakbyś przyjął rabbi Gamaliela samego. Lecz mistrz teraz nie zatrzymał się wśród tych oznak szacunku, szedł zatopiony w swych myślach, jakby w innym przebywał świecie.

Było to jego właściwością. Nieraz podczas wykładów których słuchali setki uczniów z entuzjazmem, wpadał na długie zamyślenia, których nikt przerywać się nie ośmielał. Zdawało się, że weschował się wietły w cichy lot aniołów. Umysł jego ćwiczony był na wzorach greckich, skąd zapożyczył ducha tolerancji i wytworne poczucie i omiłowanie piękna.

Jakiś człowiek z ludu, jakiś galilejczyk, ukryty w cieniu kolumny usiłował powstrzymać gwałtowne łkanie, lecz jego wybuchowa natura nie dała się pokorzyć i głośnym płaczem, wołaniem wybuchnął. W każdej innej chwili Gamaliel byłby go minął obojętnie, taka wielka przestrzeń dzieliła ludzi clemnych od mistrzów; zresztą w umyśle faryzeuszowskim cierpienie musiało być następstwem winy. Kto grzeszył, on, czy rodzice jego? — pytano Jezusa wobec nieszczęśliwego.

Gamaliel byłby więc przeszedł w cieniu majestatycznej kolumnady świętyni. Dlaczegoż sam szukał ukrycia? Czemu on krzyża tego szukał? — Tam cierpienie powoli sprawiedliwego i czystego i samo uświęconem zostało.

Gamaliel pochylił się ku galilejczykowi.

— Czemu płaczesz? Surowe oblicze o jasnych, natwanych, przycimionych łzami oczach podniosło się ku niemu. I wyciągnąwszy dłoń ku horyzontowi, na który patrzył.

— Zapamiętaj się Go—wyjąkał. Mistrz cofnął się instynktownie, lecz nie był to ruch jak zwykle pogardliwy. Dlaczego? Nie szukał teraz wyjaśnienia. Zrozumiał i ci. hym głosem, nie pojmując siebie, odparł:

— To była świetlana dusza. Pocięsz się. On cię widzi, On cię przebaczy.

— Och, wiem, wiem—zakał Cefas gwałtownie.

— Przechodząc wśród katów, — odwrócił się i spojrzal na mnie.

I jakby to spojrenie rozrywało mu serce, nowym zalem i łkanem wybuchnął.

V.

Jeden z kapłanów położył węgle na ołtarzu wonności, włożył w ręce Abdasya kadzielnicę, poczem dwa asystenci cofnęli się i Abdasya sam pozostał. Tak spełniał się obrządek każdodzienny.

Stojąc naprzeciw Świętego Świętych, kapłan oczekiwał znaku. Coraz go większy niepokój ogarniał. Drż., Podniósł błędne wejrzeńie na zastonę szcędzielsięciostopową, która go oddzielała od najstraszniejszego miejsca ziemi Dusza Izraela chroniła się tutaj do tego wspólnego miejsca połączenia z Jehową.

Każdy kapłan marzył o tej godzinie, w której przestąpi próg sanktuarium. A o to godzina ta nadeszła. Dlaczegoż napełniła go przerażeniem? Co rano i wie-

czór nowy kapłan ofiarowywał kadziło lecz żaden zapewne tek nie drżał. Czy takąż twroga ogarnia arcykapłana gdy raz jeden w roku wstepuje do Świętego Świętych? Wszedł wreszcie za zastonę, która go dzieliła od miejsca, gdzie widniał cień Jego.

Spojrzenie Abdasya spoczęło na wspaniałej zastonie błękitnej, białej, szkarłatnej, purpurowej o wszystkich barwach świątyni. Hafty na niej były tak bogate i ciężkie, iż rabini chcąc się pozszyć, mawiali: że stu ludzi nie mogłoby ich podźwignąć. Płomień świecznika o śledniu ramionach migotał wśród arabskiego, tworząc ruchome światła i cienie. Lecz Abdasya widział teraz wczł przed sobą te jego oczy, pełne niezgłębionego wyrazu oczy, które się otwierały i zamykały w agonii.

Nagle lampka zachodnia zamigotała i zgasła. Dreszcz go przejął. Co się stało? Czy tu wszystko pogrążone w takiej ciemności?

Nie śmiał się odwrócić. Oddychał ciężko, przejęty grozą tej chwili tragicznej

Jakże mu się długiem oczekiwańie zdało? Po raz pierwszy stracił pewność siebie. Przypomniał sobie że pewnego razu nie zachował postu, a innym razem naruszył odpoczynek Sabbatu.

Nie. Dość hypokryzji, dość udawania. Nie może już tak dłużej walczyć z sobą—musi raz prawdziwie w oczy spojrzeć. Dala tego skazał przez zazdrość, obawę, człowieka, który był niewinnym.

Abdasya osłabi. Oparł się ciężko o ołtarz. Trąbki trzy razy zabrzmiały.

I stała się cisza. Była dziesiąta godzina. Abdasya podniósł dłoń z kadzielnicą. Nagle dłoń jego znieruchomiła włosy zjeżyły się na głowie. W oczach jego ogromna zastona, jakby chwycona przez dłoń niewidzialną wygięła się wzdłuż i

od góry do dołu przedarła.

Jehowa zerwał układ. Pustozyl swoją świątynię, a przerażony kapłan rzucił kadziło i jak szalony uciekał.

Lud ujrzał go pędzącego, bełkotącego jakieś niezrozumiałe słowa z przerażenia. Niesłychana wieść przechodziła za ust do ust. Zastona świątyni rozdziała. Związek Boga z Izraelem przetrwał. Powstał krzyk zdumienia. Czyż to możliwe? Zaliż to prawda? Otoczono koźle planą, zasypiano go pytaniami. Co widział? Co słyszał? Noc mroźna dożyła jeszcze grozy. Abdasya zsiniał wia postrodku. Blagano go — wypyttywano ze wszystkich stron.

Błyskawice krzyżowały się bez przery. Ziemia zadrażała, skały zaczęły pękać i runęły. W dolinie Hinnomu, groby się rozwarły, a cienie zmarłych jęł błądzić wśród mogił. Zaliż mają żyć nowo? czy w chaos zapadną? Gamaliel zatrzymał kapłana — słuchał jego słów bez związku i rzeki:

— Iż do niego.

Ubodzy, przybliżeni do drzwi, jęczyli i błagali, kapłani i faryzeusze i przestali udawać, iż błądzą o ziltowanie.

— Zgrzeszyliśmy! Przelaliśmy krew niewinną!

— Jezul Jezul z Nazaretu! Powierzali je przybywający i zstępni, Gogolę, gromadząc się pod portykami świątyni, jakby w najlepszym miejscu schronienia.

Przerazony Abdasya usiłował wybiec z tłumy i powtarzał, jak szalony.

Muszę Go zobaczyć, Muszę z Nim mówić.

Zatrzymał jednego z tych, którzy wbiegali z góry, bijąc się w pierś.

— Zali jeszcze na czas przybędziecie? Cóżkolwiek odpowiedział:

— On umarł. . .

TOW. AKC. HANDL.-PRZEM.

„L. J. BORKOWSKI”

ul. Piotrowska № 2, — telefon № 70.

ZELAZO — STAL — BELKI ZELAZNE — GWOZDZIE I DRUT —
BLACHY ZELAZNE I CYNKOWE — SZRUBY — NITY — META-
LE — RURY — OLEJE I SMARY — PASY do MASZYN — PIL-
NIKI — CEMENT — GIPS — PAPA — SMOLA — WĘGIEL I
KOKS — ARTYKUŁY TECHNICZNE DLA FABRYK I ROLNICTWA

Magazyn Obuwia Ogrodowa II, obok „Obrony”

Polacy wykupują Westfalię i Nadrenję!

Taki okrzyk rozlega się teraz w gazetach hakatyjskich „Rheinisch-Westf. Zeitung” lamentuje, że Polacy nabywają na niemieckiej ziemi domy i już całe ulice są w ich posiadaniu. Jakis „patriota” nawołuje przeto policję, żeby na to nie pozwoliła, a inny zwraca się do niemieckich banków, aby Polakom nie szczyłały pożyczek. Równocześnie wzywają hakatyści westfalskich chłopów, którzy z bogactwem, sprzedając drogo gospodarstwa zakładom przemysłowym, aby śpieszyli do Polski i tam kupowali ziemię.

Nawoływania te — pisze „Wiarus Polski” — nie pomoga, bo chłop niemieccy w tych stronach wiedzą, że nie umieliby gospodarować w tak ostrym klimacie, jaki mamy w Polsce. Aspel do banków też nie odniesie skutku, bo banki nie wiedzą, że nikt im tak regularnie nie płaci procentów, jak robotnicy polscy, a zakaz nabywania domów przez Polaków odbiły się przedewszystkiem na Niemcach samych, obniżając cenę nieruchomości.

Obrona Skutari.

Wiedeń, 15 marca.

Dziennik „Reichspost” od pewnego kupca w Skutari, który bawił czas dłuższy w tem obłożonym mieście i zdolał następnie umknąć, otrzymała następujące szczegóły:

— Nie należy oddawać się zwycięstwu, jakoby Skutari mogło się trzymać jeszcze czas dłuższy. Zapasy żywności kończą się, ponieważ miasto już od czterech miesięcy jest otoczone pełnym łańcuchem oblężniczym. Tak samo odpór wojskowy ma swoje granice. Cała artylerja na początku oblężenia składała się z 87 dział. Wśród tych dział nie było ani jednej armaty oblężniczej. Najsilniejszymi działami były armaty dwunastocentymetrowe w liczbie 22 sztuk. Podczas przedostatniego powstania albańskich Torhout pasza przywoził te armaty do Skutari. Były to działa zupełnie nowoczesne, odlane u Kruppa. Dwanaście z tych dział nowoczesnych ustawiono na górze Tarabosz, inne na górze Berdica i na wschodzie miasta. Gdyby armia oblężnicza posiadała nowoczesne środki oblężnicze i postugiwała się taktyką nowoczesną, wówczas miasto nawet mimo całego bohaterstwa załogi musiałoby już oddawać wpaść w ręce nieprzyjaciół. Góra Tarabosz jest wprawdzie silną twierdzą od natury samej. Szańce są poprostu wycięte przez skałę, ale brakuje im kamazat betonowych na przechowywanie amunicji i wody, baterje są zupełnie odosobnione i nie zamknięte, nadtto niema wcale wież pancernych. Prócz owych powyżej wspomnianych dział dwunastocentymetrowych były jeszcze zwycięzynie armaty połowe tureckie i działa górskie. Ponieważ atoli czarnogórcy przypuszczali szturmy bezładne wbrew wszelkim zasadom nowoczesnej sztuki wojennej, przeto udało się Turkom zadawać im wielkie straty z pomocą dział maszynowych. Oficerowie tureccy odznaczali się śmiałością rozważną, ale i zimną krwią. Ta zimna krew oddawała wielkie usługi. W dniu 11 października pod Siroką major turecki Sadeddin-bej na czele trzech kompanij tureckich wytrzymał zwycięskie ataki 4000 czarnogórców, aż wreszcie

sam padł trupem. Zwłoki jego wykazywały 28 ran.

Ciężką stratą dla twierdzy Skutari była śmierć dzielnego komendanta Hassana Ryzy-beja. Przed sześcioma tygodniami dwóch morderców zastrzeliło go w sposób skrytobójczy o kilka kroków od jego domu. Twierdzono, że skrytobójcy byli czarnogórcami. Inni natomiast twierdzą, że sprawcą zamachu jest najstarszy rangą generał Essad-pasza. — Essad-pasza obecnie jest ikomendantem twierdzy Skutari. Hassana Ryzy-beja cała ludność cywilna kochała, a żołnierze wprost uwielbiali. Pomiędzy Hassanem Ryż-bejem i pomiędzy Essadem-paszą panowały już oddawna nieporozumienia. Essad-pasza tak późno przybył do Skutari z wojskami posilkowemi, że komendant miasta Skutari nie mógł podjąć ruchu zaczepnego przeciwko czarnogórcom, co nadałoby wypadkom tok zupełnie odmienny. Owe spóźnienie Essada-paszy napełniło Hassana Ryż-beja wielkim rozgorzčeniem. Ponieważ Essad-pasza odmówił posłuszeństwa Hassanowi Ryży, przeto tenże osadził go w więzieniu. Od tej pory stosunki pomiędzy obu generałami były wprost niemożliwe, gdyż się wzajemnie nienawidzili. Essad pasza jest albańczykiem-rodem z Tirany. Zażądał od Hassana Ryży beja opuszczenia flagi tureckiej i zawieszania flagi albańskiej. To spowodowało ich ostatnią rozterkę przed nagłą śmiercią Hassana Ryży beja. Truda no sprawdzić, czy pogłoski polegają na prawdzie, ale bądźco bądź krząją one i krząją wśród ludności i wśród żołnierzy. Essad-pasza jest bardzo dzielnym oficerem, lecz nie posiada wysokiego wykształcenia i nadzwyczajnego talentu organizacyjnego Hassana Ryży-beja.

Na zakończenie ów informator dziennika „Reichspost” oświadczył, że Europa ma myśli się, jeżeli sądzi, że czarnogórcy raz wszedłszy do Skutari, opuszczą je dobrowolnie. Czarnogórcy w tej wojnie stracili przeszło 20,000 zabitych i rannych, a w tem większą część ofiar ponieśli w szturmach na Skutari. Jest to trzecia część ich armij.

SKLEP WIEJSKI

2-ga Aleja № 33.

Polica na święta, wyborowe masło różnego gatunku z rabatem od 5 funtów różne galarety paszety ryby i marynaty, kompoty w puszkach jak również ciasta i mazurki na obsta-lunek.

Z techniki fortepianowej.

Do najbardziej rozpowszechnionych dziś instrumentów należy fortepian, zmieniający konstrukcję swą w miarę doskonalenia się techniki.

Do wzmocnienia budowy instrumentu niemało przyczynił się w swoim czasie Liszt, rozporządzający tytaniczną siłą i niedościgłą dotąd biegłością, o czem świadczą utwory tego mistrza, najsłoneczniejsi i najtrudniejsi.

Współczesny Lisztowi Chopin stanowił kontrast wprost przeciwny, gdyż wy-powiadał się przeważnie uczuciem i najsubtelniejszymi odcieniami dynamiczno-estetycznymi na punkcie egalizacji dźwięków.

Każdy z mistrzów fortepianu stworzył własną metodę techniki i zjadł tyle na tem polu sprzeczności. Sprzeczności te ujawniają się bardziej jeszcze, gdy w czasach obecnych muzycy i pedagodzy polemizują ze sobą i starają się

Oświetlanie Elektrycznością

fabryk, domów, folwarków, mieszkań wykonuje
Biuro Techniczne
Braci SKALMIERSKICH

ALEJA II-ga № 20.

TELEFON № 112

odnaleźć właściwą i łatwą najdoskonalszej metody gry fortepianowej. Do niedawna jeszcze zalecano grać jaknajwiększą ilość ćwiczeń i etud—obecnie polecają więcej kształcić duszę a raczej zmysł estetyczny, tak, by mózg i palce połączone były jakoby jedną telegrafą. Gdy dłoń i ramiona zalecano trzymać nieruchomo w pewnym napięciu—dziś przeciwnie po za lekkim zaokrągleniem palców, napiętek winien być swobodnym, ramiona zaś i łokcie biorą udział w tak zw. ruchu rotacyjnym (Rollung).

Do najważniejszych i zarazem najtrudniejszych do wykonywania warunków w technice fortepianowej, należy dobre legato, ton duży, ciągły i miękki zarazem. W znacznej części zależy to od równomiernego ciśnienia ręki na klawiaturę—a gdy wzięmy pod uwagę nierówną długość palców, przedstawia się nam jasno potrzeba nachylenia ręki w stronę palcy krótszych.

To wyrobienie poczucia równomiernego ciśnienia ręki przy uwzględnieniu różnej długości palców, stanowi największą trudność. By uzyskać ten idealnie piękny, naukowy i wien stale kształcić technikę ucznia, bo nie wszystko jedno jest, jakim się gra tonem. Przykre odnosiśmy wrażenie, gdy słyszymy, jak z pod palców bezdusznie wydobywają się dźwięki krótkie, suche i utrywane, gdy przeciwnie—zwykły pasaż zagrany tonem równym łączymy a subtelnie egalizowanymi, sprawia zgola odmienne wrażenie. Jakość techniki—to jakość materiału.

Pięknie wygląda dekoracja z bogatej spowita materji. Estetycznie przemawia do zmysłów słuchacza nocturn lub etuda Chopina, zagrane pięknym tonem i odczute odpowiednio.

W wielu sprzecznych poglądach na punkcie metody udoskonalenia techniki, kluczem do rozwiązania tej zagadki znajduje w osobistym genialnym talentcie danego wykonawcy—lecz dobra metoda zdziała tu najwięcej, skracając znacznie okres nauki i ułatwiając uczniowi pokonywanie trudności. Dla największego talentu zasady dobrej metody są niezbędne. Różnica między uczniem utalentowanym a maiej lub przeciętnie zdolnym będzie ta, że pierwszy dane zasady przyswoi sobie zaraz lub łatwiej—drugiemu zaś to samo przychodzi znacznie trudniej i często jeszcze danych wskazówek, wymagających wrodzonego uczucia, niewyżyłaska wyczerpująco—gdy adept opromieniony iskłą wrodzonego talentu, dane sobie prawidła rozwija indywidualnie.

L. Waorzynowicz.

Częstochowa, 17—III—1913 r.

O nauce religij.

Według informacji „Russkiej Motwy”, w tych dniach do Senatu wniesiona będzie skarka opatrzona podpisami licznych mieszkańców okręgu naukowego wileńskiego, na ministra oświaty Kasso, który swą władzą odwołał ukaz tolerancyjny z dnia 30 kwietnia 1905 r. Ukaz ten wyraźnie powiada, że we wszystkich zakładach naukowych nauka religij wyznaczą obcych powinna się odbywać w języku rodzinnym uczniów i prowadzić ją mają dachowci tych wyznań. W praktyce o języku rodzinnym uczniów zaczęły wyrokować władze szkolne i to doprowadza do tak licznych nieporozumień.

Przed niedawnym czasem p. Kasso

wydał okólnik, w którym mówi, że w razie, jeżeli osoby, uczące religij, nie znają języka rodzimiego uczniów, to nauka religij powinna być prowadzona w języku państwowym, przyczem p. Kasso poleca ściśle przestrzegać to zadanie.

Ostatecznie przez to rozporządzenie ukaz tolerancyjny w okręgu naukowym wileńskim okazał się zniesionym.

Wobec tego rodzice uczniów odwołują się do senatu o cofnięcie okólnika p. Kasso.

Kobiety w armji austriackiej.

Wedle doniesienia „Neue Freie Presse” ministerstwo wojny ma zamiar przedsięwziąć próbę zatrudnienia kobiet w służbie administracyjnej w armji, w tym celu, by nie odciążać żołnierzy oddziałów liniowej, aby jaknajwięcej żołnierzy odbywało rzeczywistą służbę pod bronią. Próba ta ma być zrobiona z 40 urzędniczkami w służbie sanitarnej, w składach uniformów, bielizny i niektórych innych oddziałach intendentury. Myśli się też o zajęciu kobiet w oddziałach robotniczych, przyczem jednak dbano, aby w tym zakładzie były już w takim razie zajęte same tylko kobiety. Według tego doniesienia „Neue Freie Presse”, kobiety byłyby tylko stanowczo wykluczone z biur sztabu generalnego.

Wykonanie tego całego planu zależnym jest od wyników, jakie dadzą pierwsze próby.

Prawo o zdrowiu.

Pod przewodnictwem profesora Rej-na utworzono w Petersburgu specjalną komisję do opracowania projektu prawa o zdrowiu publicznem. Ponieważ prawo ma być rozciągnięte również na Królestwo Polskie, w komisji tej zasiada przedstawiciel kancelarji generał-gubernatora warszawskiego, inspektor lekarski gubern. płockiej dr. Buczyński, oraz naczelny lekarz miasta i prezes towarzystwa higienicznego, dr. Józef Polak.

Na pierwszym posiedzeniu rozpatrywano następujące projekty: O gubernalnych urzędach zdrowia publicznego, które mają być instytucjami niezależnymi od wydziałów lekarskich zarządów gubernalnych, projekt ustawy szpitalnej, sposoby walki z chorobami zaraźliwymi i sprawę niższego personelu lekarskiego.

Na najbliższej sesji, na którą uda się dr. Polak, poruszona ma być sprawa dozoru nad produktami spożywczymi i napojami, lecznicze dla chorych przychodni, powiatowych urzędów zdrowia publicznego dla organizacji tych instytucji, tam gdzie niema samostw, a więc w Królestwie Polskiem.

Rozmaitości.

□ **Panika w kinematografie.**
Z Dunkierki donoszą, że w klematografie, w miasteczku Tetegham, wybuchła, z powodu drobnego pożaru panika; wszyscy tłoczyli się do wyjścia, przyczem dwie kobiety zostały zabite, a 20 osób jest ciężko rannych.

□ **Parowóz bez maszynisty.**
W Brukseli zdarzył się poważny wypadek kolejowy, który pociągował za sobą 14 ofiar. Oto na liji, która służy jednocześnie dla tramwajów elektrycznych i pociągów poruszanych parą, konduktor tramwaju spostrzegł, że na spadku, po którym wjeżdżano właśnie, toczy

Nowe lampki Osram z drutu ciągniętego Niepękające

Sprodawzać przez Biuro Przemysłowo-Techniczne Stanisława Ginsberga ul. Dojazd № 17.

się opuszczony parowóz z szaloną żywą kocią. Mimo sygnału, motorcyzcy nie mogli dać tramwajowi dostatecznej szybkości, i parowóz uderzył z całą siłą o wagon. Wielu podróżnych wyskoczyło i zostało poważnie poranionych. Motorcyzcy Schampart, z niesłychaną przytomnością umysłu, wskoczył na parowóz i zahamował bieg 14 osób odniosło rany.

Włoda matka.
W klinice uniwersytetu heidelberskiego porodziła 13-letnia dziewczyna bliźniaki. Dziewczyna utrzymywała stosunek miłosny z pewnym służącym, którego aresztowano.

Dom dla „Vorwaertsu.”
Wydziałstwo „Vorwaertsu” w Berlinie, centralnego organu niemieckiej socjalnej demokracji, zakupiło w centrum Berlina, przy ul. „Pod lipami”, za 5 milionów marek kompleks domów, które zburi i wystawi olbrzymi budynek dla swego wydawnictwa.

Katolicyzm w Japonii.
Japonia posiada 60,000,000 mieszkańców; w tej liczbie 148,583 katolików. — Katolicy posiadają w Japonii wolność wyznania; mają jedno arcybiskupstwo, 3 diecezje z biskupami na czele, 156 misjonarzy, 33 kapłanów świeckich, 422 zakonnie, 440 katechetów świeckich, 222 kościoły i 39 szkół katolickich z 5,290 uczniami.

Odpowiedzi od Redakcji.
Panu: K. W. — skiemu z Zawiercia. Informacjami tego rodzaju służyć zawsze najchętniej. Żądane egzemplarze „Gońca” wystaliśmy — co zaś do art. malarza Stanisława Kamockiego, którego obrazy widział pan na Częstoch. Wystawie Sztuki — tu, nadmienić musimy, iż jest on krakowianinem, należy do rzędu najznakomitszych pejzażystów polskich po Stanisławskim i Chełmońskim. Jeden ze słonecznych pejzażów Kamockiego zakupiło austrjackie ministerjum oświaty do Muzeum w Wiedniu.

P. I. S. Nadesłanego wiersza p. t. „Włosna” nie zamieścimy, jako nieodpowiadającego wymaganiom poetyki. „Obserwatorowi.” Ze sprawozdań łaskawie nam nadsyłanych korzystamy, lecz najdalej w dwa dni po widoku lub raucie. Nie zamieścimy. Spóźnione.

OFIARY.

Zamiast sprzedaży rabatowej pracownia pożyczek Szkolna 5 na Paralityków rb. 1.
Majstrowie stolarscy w dniu św. Józefa na bezdomne dzieci złożyli rb. 7.07.
Zamiast sprzedaży rabatowej Bolesław Bajszy na Kolonje Letnie rb. 2. na zakład św. Antoniego rb. 1, na Sale Zajęć rb. 1, na T-wo Dobroczynność rb. 1.
Zamiast życzeń świątecznych K. Sulczyński na Sale Zajęć rb. 1.
Dla biednej wdowy po lekarzu Anny Pietkiewicz, pracownia gorsetów Józefy rb. 3.
Dla biednej Grabowskiej z ulicy Krótkiej, pracownia gorsetów Józefy rb. 1.
Zamiast kart świątecznych Mieczysław Lebek na przyszłość dla dziewcząt sierot kop. 30.
Na biedną Praską Beziemiennie rb. 1.
Na Paralityków skład Apteczny A Hoffmana 1/2 od sprzedaży rabatowej rb 2 kop. 20.

Humor i Satyra.

Pomiędzy badaczami przyrody.
Wyobraź sobie kolego, pozawczasem znalazłem przy drodze, za rogatkami małą cząstkę węża, który na pierwszy rzut oka wydał mi się pelias b e r u s. Po bliższym badaniu okazało się że popełniłem błąd.
— Rozumiem; był to zapewne zwyczajny wąż, Tropi donotus na trix?
— O nie; był to kawałek węża... od sikawki.
—
Uspokojenie.
W kancelarii adwokata.
— Tej sprawy w żaden sposób wygrać pan nie może.
— A więc fatygowałem się do pana mecenasa zupełnie nadarmo?
— O nie; musisz mi pan zapłacić za porządę.
—
Ze słownika terminatora.
— Podobno twój majster amari?
— O tak. Wczoraj o północy przestąpił błąd jego serce i ręce.
—
W sądzie.
— Co pod sądny może jeszcze powziąć po obronie adwokackiej?
— Ze była marna.

MIKROBY

a nasze zdrowie

Bakterjologia nowoczesna stwierdziła tą przerażającą okoliczność, że w jamie ustnej człowieka zdrowego przebywa niezliczone mnóstwo bakterji, między którymi nie brak wielu chorobotwórczych jak bakterje ropne, paciorkowe i gronkowce bakterje influenzy, zapalenia płuc dyftery, anginy, drętwicy karku, cholery i w inn. Jeżeli odporność ustroju ludzkiego go wskutek jakichkolwiek przyczyn (np. zażebienie) ulegnie zmniejszeniu, to powyższe bakterje niezwłocznie spowodować mogą wybuch ciężkiej choroby.

Te okoliczności zupełnie naukowo uzasadniają usilne dążenie do pielęgnowania jamy ustnej, które polegać winno na zapobieganiu próchnicy zębów, oraz mechanicznem oczyszczaniu i chemicznem jamy ustnej odkażaniu.

Powyzsze postulaty niezbieżnie uzasadnione przez naukę, zostały uznane przez cały świat kulturalny. Wszyscy dziś używamy mniej więcej skutecznych środków kosmetyczno higienicznych, którymi staramy się jamę ustną odkażać. Przy tem tak rozumiałem dążenie do zdrowia wybiornym poważnie zastanowiłem się nad wyborem mającego je chronić środka, a nie wierzyć ślepo reklamie i etykiecie. Jedyną gwarancją skuteczności może być tylko kontrola naukowa i dlatego z całej masy reklamowych środków polecić możemy jedynie preparaty profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego, doktora medycyny Napoleona Cypulskiego, znane pod nazwą „Tlenol” (eliksir, krem, i proszek) zwracamy przytem uwagę, że krem „Tlenol” jest jedynym tego rodzaju środkiem, niezawierającym mydła, którego pozostałe w zębach cząsteczki, rozkładają się na kwasy tłuszczowe, a te niszczą emalje zębów i powodują ich próchnicę.

Dr. W. G.

Uprzejmie prosimy Szanownych prenumeratorów o łaskawe uregulowanie zaległej prenumeraty i wpłacanie takowej na kwartał II.

Gielda.

Akcie B. Hadl. w Warszawie 442, B. Hadl. w Łodzi 434, Lilpop Rau 132, Putitowskie 162, K. Rudzki 130 B. Dysk. warszawski 465.
Poż. Premjowa i Emisji 451.
Poż. Premjowa Szlachecka 338.
4 proc. Renta Państwowa 94.
4 i pół proc. Listy Zast. Ziemskie 88,50.
4 proc. Listy Zast. Ziemskie 83,80.
5 proc. Listy Zast. m. Cześć stochowo 86,50 (84,50).
5 proc. Listy Zast. m. Plotkowa 84,50 (83,59).
Monety: Marki 46, trzy czwarte, Kony 40, Franki 38, Sterlingi 9,55.

Władysław Skrzypiński,

technik

Zawiercie, Marszałkowska 6.

Sporządza plany sytuacyjne koleje, dróg i miejscowości, oraz kosztorysy i plany na budowie.
Szacuje nieruchomości, podlegające sprawom sądowym. Prowadzi ubezpieczenia w Instytucji rządowej.

Za 80 rubli domek z ogródkiem i stajnią na 4 konie od kwietnia do wynajęcia. Wiadomość u Hoffmana róg Cerkiewnej i Ciemnej, tamże nawóz do sprzedania.

Plac Niemieckiego
do sprzedania przy ul. Prostej na Zawodziu Wiadomość ul. Krótki 37 m. 15. 463
Do wydzierżawienia
budka i ogród warzywno-owocowy Teatral na 46, 449
Pokoje
osobne wejście słoneczne odnowiony za 5 rb. i fabryczka giseria do wynajęcia ul. św. Stanisława 7. 460
Miody
człowiek z polskim i rosyjskim w słowie i piśmie poszukuje posady od zaraz. Oferty składać w Gołcu. 458
Potrzebna
skłepowa zdolna od 1 Kwietnia Aleja II 33 Piętkarna. 459
Do wydzierżawienia
budka pod klasztorem na książki lub t. p. Wiadomość II Aleja Nr. 33 Chmielewski 451
Place
do sprzedania na Stradomiu Wiadomość dom Markiewicza Nr. 12. 462
Student
Uniwersytetu (rosjanin) języka szybko wyszuka metodę BRILLITZA (uczni korespondencji przyjmują uczni dorosłych i dzieci nawet 8-let) poszuków kursa zbiorowe i pojedyncze Wiadomość od 5-7 wieczór III Aleja 55 I piętro m. 10. 444
Sklep
do sprzedania niedrogo oraz dwa place do sprzedania ul. Tartakowa — Jeden 2160 łokci Cena 5,50 rb. drugi 1800 cna 400 rb. Wiadomość Jan Zyskowski, Warszawa 68.
Rower
tanie sprzedam 3 Aleja Nr. 53 m. 5. 459
Kucharz
wiekowy poszukuje posady na wieś za małym wynagrodzeniem Konstancynowska 15 K. Madziarowicz. 458
ANUSZERKA
Janina Dura
ul. Teatralna Nr. 17 gm. 14 Polca swoje usługi 0262

MYJCIE SIĘ MYDŁEM „UPPER-TEN”

Jestto jedyne mydło na biały roślinnem. Udzielaknatnia skóre usuwa liszaje krosty oraz połysk twarzy. Nadaje twarzy piękności i urok młodości. Cena 50 k. Dostać można w składach aptecznych i perfumnych i w składach M. NEUFELD W. ORZEL.

BILANS
Częstochowskiego Towarzystwa Pożyczkowo - Oszczędnościowego
w dniu 1 Stycznia 1913 roku.

STAN CZYNNY		Ruble i kop.	STAN BIERNY		Ruble i kop.
Pożyczki wydane	1,242,871	2	Udziały członków	348,645	68
Czasowa lokata gotówki	80,463	30	Wnioski oszczędnościowe	1,157,672	36
Papiery procentowe własne	32764	75	Kapitał zapasowy	21,494	14
Ruchomości	1,741	14	Kapitał rezerwowy	23267	08
Nieruchomości	212,121	05	Fundusz amortyzacyjny	6,000	—
Lombard	15,450	66	Sumy przechodnie	14,200	20
Gotówka w kasie	11,868	78	Tow. Kred. m. Częstochowy	9,089	70
			Zysk	16911	64
	1,597,280	80		1,597,280	80

Prezes Zarządu: Dr. J. Pietrasiewicz.

Członkowie Zarządu: Z. Snawadzki, F. Dobrucki, J. Ozgowski, A. Zboński, L. Bugajski, J. Dreszer, J. Zagórski

BILANS
Towarzystwa Pożyczkowo-Oszczędnościowego „CZĘSTOCHÓWKA”
na 1-go Stycznia 1913 roku.

AKTYWA (stan czynny)		Rb.	k.	PASywa (stan bierny)		Rb.	k.
Kasa	717	10		Udziały	49222	47	
Sumy w Towarzystwach Kredytowych	31046	13		Kapitał zapasowy	1863	23	
Pożyczki	194109	74		Operacje pośrednictwa	600	—	
Inwentarz	397	89		Kapitał rezerwowy	2493	51	
				Wkłady	155670	61	
				Sumy przechodnie	6912	74	
				Pożyczka (zaciągnięta) w Banku Państwa	7000	—	
				Zysk do podziału za rok 1912	223762	56	
					2508	30	
(Zrównanie)	226270	86		(Zrównanie)	226270	86	

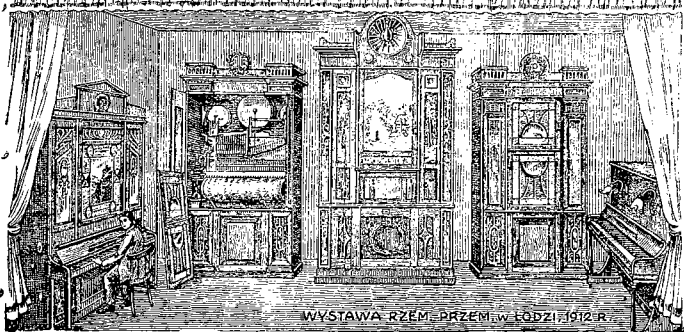
Ogólny obrót T-wo w przychodzie i rozchodzie (milion trzysetna dziesięćdziesiąt jeden tysięcy dwieście trzydzieści pięć rb. 22 kop.) odpowiedzialność członków (siedemset pięćdziesiąt dziewięć tysięcy sto dziewięćdziesiąt rubli).

Zarząd: A. Blaszkiewicz, J. Miecznik, T. Modzelewski, W. Matczyński

Dyrektor T-wo K. Szczeciński.

Skład główny
orkiestrowych organów i pianin sprężynowych
i elektrycznych
w wyrobu krajowego

DOM HANDLOWY
ŻDZISŁAW RYLSKI
CZĘSTOCHOWA ALEJA II NR 20
TELEFON 93

WYSTAWA RZEM. PRZEM. W ŁÓDZI 1912 R.

KUPOJMY TYLKO U CHRZEŚCJAN.

Burak
pastwano do sprzedania
ul. Jasnohorska Nr. 38
S. Szczepański. 447

IKawiarńia
z biardem i młocznarją
w Częstochowie, zaraz do sprzedania Kra-
straci Gontca. 441 kowska 60. 440

Najlepsze angielskie
obcasy gumowe
Z gwarancją
Żądać
wszędzie

„Continental special”
3-eh miesięczną
Żądać
wszędzie

Gwarancja zarobku 50 Rs. miesięcz.
Osoby zasługujące scieżnie znajdą na
cały rok pracę na swararstwie za
rabota, procent w stobie w domu Fachow
wykwalifik. sbyteczne. Roboty zbrojonaaby-
wamy. Prospekt na żądanie, załączając
k m. k.
TOWARZYSTWO MASYNY DO WIAZANIA
THOMAS H. WHITTICK-KUNAU i Ko.
Petersburg, Roscii 40/42 '12

LICYTACJA

w Lombardzie Częstochowskiego Tow. Pożyczkowo - Oszczędn.
odbędzie się dn. 14 Kwietnia r. b. od godz. 3-ej po południu w
Sali Towarzystwa, ul. Teatralna № 11. Poczynając od dnia 1-go
Kwietnia przy opłacie zaległych procentów doliczane będą kosz-
ty licytacyjne w wysokości 2% od sumy otrzymanej pożyczki.

Przed użyciem. Po użyciu.

Tak nadzwyczajną zmianę wywołuje.

KOLA-DULTZ

najlepsza natur. pożywna dla mózgu i systemu nerwowego

Usposobienie, działalność umysłowa, jak i wogóle każda
inna, oraz każde poruszenie ciała zależne są od mózgu.
Osłabienie, apatia, wyczerpanie, osłabienie nerwów, raz
ogólna bezsilność są oznakami braku energii życiowej. Kto-
kolwiek chce czuć się zdrowym, rzeźkim oraz cieszyć się
pełnią władz umysłowych i fizycznych, jako też dobrą pa-
nią, a pracę i wszelkie trudy życiowe, jako przyjemność
odczuwać, ten niechaj zażywa Kola-Dultz. Jest to natu-
ralna pożywna dla mózgu i nerwów, odnawiająca i odmła-
dzająca jednocześnie krew i będąca w ten sposób źródłem
życia i nowej siły dla wszystkich organów ciała. Kola-Dultz
przywraca chęć do życia i pracy.

Oraz uczucie młodości z jej zdrowiem i energią, które są
ręką i powodzenia szczęścia.

Przy codziennym zażywaniu przez jakiś czas Kola-Dultz,
nerwy się wzmacniają wszelkie osłabienie ustępuje, a zdro-
wie i siły powracają niezwłocznie.

Kola zalecana jest przez powagi lekarskie całego świata
i stosowana w szpitalach i sanatoriach dla nerwowych.

Proszę żądać Kola-Dultz bezpłatnie.

Teraz daję każdemu możliwość wzmocnienia nerwów wy-
starczy napisanie karty pocztowej z podaniem dokładnego
adresu, aby otrzymać **BEZPŁATNIE** i **FRANCO** Ilosć Kola-
Dultz wystarczającą do wyrobowania zdumiewającego dzia-
łania tego środka. Gdy skutek okaże się zadawalającym,
natenczas prosimy uprzejmie o faskawe zaszyczenie nas za-
mówieniem. Prosimy o zażądanie próby natychmiast zanim
W. Pan nie zapomni o swym zamiarze wyrobowania nasze-
go Kola-Dultz u.

**Ako. Tow. Powszechna Fabryka Przetworów Chemi-
cznych w Budapeszcie.**

**Oddział na Królestwo i Cesarstwo Warszawskie,
Nowy Świat Nr. 52. Oddział Nr. 135.**

LECZNICZA MASC ZIOŁOWA

WILIA-CREME DOKTORA OBERMEYERA
UNGUENTUM HERBALE COMPOS. OBERMEYER.
Specjalny niezrównany środek medyczny przeciw wszel-
kiego rodzaju **GRZEZOM, SWIERZBIE, LI SZAJOM,
WRZODOM, WYSYPKOM, PRYSZCZOM, OPARZENIOM,
ODMROZENIOM, i wszelkim chorobom skórnym.**
Sprzedaj w aptekach i składach aptecznych po rb. 1.25 k.
za pudełko. **PRAWDZIWE W CZERWONEM** opakow.
Wystrzegaj się naśladowców!
UWAGA: Dla osiagolęcia pełnego zna-
komiwego wyniku należy przy użyciu
MASCI WILIA-CREME stosować znane
w całym świecie ziołowe:
„Mydło Herba”
D-ra OBERMEYERA z wizer. Siostry
Młosterskiej na każd. kawatku.
Przy równoczesnem stosowaniu **CUDOZWOZCZE
BYLECZENIE!**

Pracownia ubiorów damskich
MISTRZYNI CECHOWEJ
LUCJI JURASZEK
w Częstochowie, Aleja II 33, m. 13.
Wykonywa wszelkie roboty wchodzące w zakres kra-
wioczyzny, jako to: Suknie, kostiumy, okrycia, mundury i ubo-
ry dziecięcy podług najwziewszej mody.
Przy pracowni szkoła kroju i szycia (metoda Wortha),
po ukończeniu kłoru, uczenie otrzymu a dyplom krawiecki.
Ceny przystępne — wykończenie solidne.

Filija Warszawskiego
Zakładu czyszczenia
A. ELŻANOWSKIEGO Teatralna 31
Przyjmuje czyszczenie szymb, sposobem
ulepszonym, sprzątanie mieszkan,
trotrowanie posadzek, po cenach nader
umiarkowanych.
Gwarancja zapewniona. 0746

Mebel stylowe własnego wy-
Mebel robu z gwarancją
Mebel wieleńskie firmy Tho-
Wózki net
żelazne i metalowe pier-
Tapicerskie wszorzędnych fabryk
Urządzenia dziecinne najstarszej fa-
bryki w kraju
roboty i dekoracje
wskiego rodzaju
aptek, Banków, Ho-
telów, Cukierni i t.p.

**Poleca znana Czeska fa-
bryka i Magazyn Mebli**
J. LEITKEP
CZĘSTOCHOWA, Aleja II № 32.
Zasadą firmy jest zadwołenie Sz.
Kliencie! przy cenach umiarkowa-
nych.
Za gotówkę i na raty.

Pracownia
damskich kapeluszy
„JADWIGA 1”
przy Stow. Spół. Dźwignia Aleja II 37
Po powrocie z zagnicy poleca na sezon
bieżący duży wybór damskich kapeluszy
od najskromniejszych do najdroższych z
pełną gwarancją.
Tudzież przyjmują się stare kapelusze
do przefasowania.

ZEGARMISTRZ
Józef Pazderski
Poleca swe magazyny: w Warszawie,
Bracia 9, telef. 192-60. W Częstocho-
wie II Aleja № 35, telefon N 436
Zegary wieżowe! Duży wybór zeg-
arów ściennych, zegarków kieszonko-
wych, dewizek. Wszelkie naprawy do-
kładnie i tanio. Wielki wybór bżurze-
yi z tej i srebrnej.
Firma egzystuje od 1893 roku.
0574.

Pracownia Haftów
I. PEGIELSKIEJ
w Częstochowie, ul. Jasnohorska 12.
Przyjmuje do znaczenia wszelką bżi-
lizę e, oraz haft złotem i jedwabiem.
Wyko ywa całkowite wyprawy akura-
tannie. Ceny umiarkowane.
Przyjmują uczennice.

Majątków rozmaite wielkośd
dla swej liczonej i zau-
faney klienteli possu-
kuje. Posładam rytu-
ngi długoletnie do-
świadczenie, jak rów-
nież rozległe stosunki w sferach ziemian-
skich i Transzacyj przeprowadzania solidnie i sułecz-
nie. Warszawa, Sadowa 6, Poreta
Marjampol. 0158

Perfumy Nowa № 46
kop. tano 2 puko e i kładnią
fiakonik poleca księ-
dzo Fabryczna 8 dom
garnia M. Lipskiej. 369
Borkowskiego. 0250

Różne lokale
z wygodami zaraz do wy-
najęcia Fabryczna 8 dom
garnia M. Lipskiej. 402
Borkowskiego.

Dojazd 19
2 i 3 pokoje do wynaj-
ęcia w Częstochowie, tamże
długo. Wiadomość Cer-
kiewna Nr. 25 i przy
duży pójdy od zarat.
0087

Do wynajęcia
2 pokoje z kuchnią ed
2 i 3 pokojami w wy-
godnym miejscu, w Czę-
stochowie, przy ul. Teatral-
nej Nr. 11. Wycena 1000.
Wiadomość przy ul. Teatral-
nej Nr. 11. 0087

Do sprzedania
kono fortepian w dobrzm
stanie, także i wózek dla
chłopców, Wiadomość Cer-
kiewna Nr. 25 i przy
duży pójdy od zarat.
0087

Od 1 kwietnia
3-2 pokoje frontowe bal-
kon przepiękny kuchnia.
Wielkość 8 wprost par-
ty. 4 w. Barbary 4. Zob-
kowska. 411

Skiepi
dewojny sprzedawo bżi-
ko kłasnaru wiadomóci
ul. 6 w. Barbary 4. Zob-
kowska. 411

Częstochowskie kaucjonowane
Biuo komisowe
S. BZOWSKI i J. DRESZER
II-ga Aleja № 33.
1. Potrzebna suma 17,000 rb. 7% pierwszy
numer hipoteki wartość nieruchomości 55
tysięcy.
2. Potrzebna suma 25,000 6% na pierwszy
numer po towarzystwie kredytowem ziem-
skim wartość majątku 90 tysięcy.
3. Sprzeda 17 mórg ziemi gruby pokład gily-
na ogród przemysłowy lub cegielnię i
granicy z Częstochową.
4. **Poleca!** magazynier, pomocnika, kontrolera
polski, rosyjski, niemiecki znajomości
taryf kolejowych.
5. Kasjerkę ekspedjentkę obeznaną z kolo-
njalnym interesem.
6. Porzebný zaraz rzadca-ekonom młody
kawaler w proszowskie 250 rb. i utrzy-
mańe. 0249

PIERWSZA NOWO-OTWORZONA
**Hurtowa i detaliczna sprze-
daż pocztówek krajowych i
zagranicznych wielki wybór.**
M. Baumert
w Częstochowie, Krakowska
32 m. 13.
Na składzie ciągle nowości.

Wyższa Szkoła Kroju
pod osobistym kierunkiem mistrzyni
cechu warszawskiego i laureatki pary-
skiej akademii nagrodzonej złotym duzym
medalem w dziedzinie krawco-
H. GNIEWKOWSKIEJ,
oraz pierwszoklasowa pracownia ubiorow
Dojazd № 5 i piętro front

Drzewka owocowe 50,000 po 50 k
sztuks. Drzewka ow ca-
jgce już bardzo silne 75
kop do rubla. Baza bżi-
szczeniowa (słynne bżi-
nowskie) po 30-50 k.
poleca: Ogrodniczo Ha-
linów Władysława Za-
wady w Częstochowie ul.
Szkoła 20. 442

Konie robocze
i wozy do sprzedania
Nowa 44. 442-

Sprzedam
dom z piawem Wiadomóci
w Adm. G. dno. 445

Fabryka
medyków Wieluńska №
12 wprost parku.

Do sprzedania
piękne kwiatowe hżacony
py tulipany, liże azalie,
stałe w niewielkiej ilości i inne kwiaty, oraz sała
gramofony płyty i g ty t do jedzenia i rodo-
szkatulki samogrające — uczniowie do ogrodnictwa
Witold NIEMCZYŃSKI
Jasna Nr. 2 miesz. 9.
446 Humbertońska 10 Tel. 19
0345

Wyprzedają
po sniżonej cenie pozost-
stałe w niewielkiej ilości i inne kwiaty, oraz sała
gramofony płyty i g ty t do jedzenia i rodo-
szkatulki samogrające — uczniowie do ogrodnictwa
Witold NIEMCZYŃSKI
Jasna Nr. 2 miesz. 9.
446 Humbertońska 10 Tel. 19
0345

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

Osoba
młoda i silnenta sym-
patyczna potrzebna do za-
rządu młsem gospodar-
stwem domowem od 1-go
Kwietnia Oferty Gonio 18
Remisz Piotrków
gub. 438

GLORYM

Chorych leczących się Spermia

— Fecchia, stają się oszukane za pomocą szumnych reklam o płynach z gruczołów nasennych, przyczem w reklamach tych nie kładą się zupełnie, przekraczają fakty i powołują się na prace zagranicznych uczonych, którzy nigdy nie widzieli. Na wietnych preparatów. Poczujemy się sobie za obwiniać szkodliwych preparatów. Poczujemy się sobie za obwiniać szkodliwych preparatów. Poczujemy się sobie za obwiniać szkodliwych preparatów.

SPERMINA-POEHLA

odmawiać przylecia

SPERMINIE

H. IMICH

w CZĘSTOCHOWIE
II Aleja 16, obok mostu kolejowego
Telefon 48

Pokoś Polca manej fabryki
Farby C. Ch. Szmidta w Rydze
Cement wszelkiego rodzaju
różnych marek

Gips oraz **Cegła** ogniotrwała krajowa i szlachecka
hurtowo i detalicznie po cenach najprzystępniejszych.

Pierwszorządna Chrześcijańska pracownia gorsetów

„**JÓZEFY**”

Nagrodzona medalem

Częstochowa III Aleja № 46 (róg Szkolnej № 1)

Polca wielki wybór gorsetów od 2 rb. Gorsety krajowe, paryskie i wiedeńskie, higieniczne, i do wyrównania figury, szelki do prostego trzymania, biustonosze, pasy i t. d. Pranie reperacja i przerabianie.

CENY UMIARKOWANE. 270

Tamże potrzebne panny do nauki.

KRAWIEC

Chrześcijańska Pracownia
najlepiej najtaniej wykonywa
PIERWSZORZĘDNY
ZAKŁAD KRAWIECKI
Wincentego MARKSA

Ulica Ogrodowa № 26.
via a via Nowokościół św. Rodziny

Piękność — to potęga!

Piegi, przyszcze, wągry, mokre i suche liszaje, swędzenie, krosty i wszelkiego rodzaju nieczystości skóry leczy i usuwa najradkalniej, rozpowszechnione i uznane przez powagi lekarskie.

DEB. BOWENSTENIANA

FOSMOZA

NAPICZKA
MIEZKA ODBIADAJĄCA

Mydło ks. Kneippa.

Prawdziwe z powyższą etykietą i napisem na każdej etykietce reprezent. Bez tego pod. — fałszyfikaty. Po 40 kop kawalek sprzedają wszędzie

Reprez. M. Niedźwiedz, Warszawa, Graniczna 6.

Ostatni tydzień przed świętami ustępuje
10% na perfumacji

Skład Apteczny **Wacława Orła**
w Częstochowie 3-cia Aleja 46, telef. 94.

Dla dzieci; matek rekonwalescentów osób nerwowych i starców. Fosmoza zapewnia prawidłowy rozwój krwi kości mięśni. Niezbędny pokarm dla dzieci w okresie ząbkowania i rośnięcia.

Liczne opinie P. P. Lekarzy i Ordynatorów szpitali dołączają się do każdego pudełka. Dostać można w aptekach i składach aptecznych
Cena pudełka rubli I.

FIRMA EGZYSTUJE OD 1860 ROKU. 0780

Farbiarnia i Pralnia Chemiczna

A. HEININGERA

II-ga Aleja № 19 Telef. № 5

Wykonywa farbowanie i pranie chemiczne po cenach przystępnych i punktualnie a mianowicie: Garderobe damska męska i dziecięca. Dywany, portjery, firanki, kapy, serwetki pluszowe, pokrycia z mebli i t. p.

SKLEPY WŁASNE

w Łodzi ul. Mikołajewska Nr. 39 Tel. 29-35
w Tomaszowie w Piotrk. ul. Kaliska Nr. 72
w Piotrkowie ul. Petersburska 14 ul. Bykowska 21 tel. 266.

Zdolnych agentów

poszukuje za stałą miesięczną pensją w każdej miejscowości Król. Polskiego i Rossyjskiego i za granicą do sprzedaży różnych premii wartościowych na raty, oraz zastępstwo assekuracyjne. Zgłoszenia przyjmuje Generalna reprezentacja,

Kraków, Dietla № 73, HOLZMANN.

CUDA

STWARZA
WSZECZSWIATOWE
LECZNICZO-ZIOLOWE
MYDŁO HERBA

Droga OBERMEYERA
RODZIT. PIĘK. WŁOSY. LISZAJE.
SWIERZBE. PRYSZCZE I WSZELKIE
NIECZYSTOŚCI SKORY
USUWA NA ZAWSZE
Sprzedaw. w aptekach
i w składach aptecznych
Zapalne wyleczanie!

PURGEN

IDEALNY
ŚRODEK PRZECZYSZCZAJĄCY
DLA DOROSŁYCH I DZIECI.

Pierwszy w Częstochowie Chrześcijański
Hurtowy Skład
Towarów Galanteryjnych i Piśmiennych
pod firmą:

M. ZARUSKI i S-ka.

ul. Ogrodowa № 11.

Posiada na składzie w wielkim wyborze: Koronki, Wstążki, Nici, Bieliznę wełnową, papierową i gumową, Krawaty, Szelki, Portmonetki, Poczochy, Skarpetki, Chustki, Szale wełniane i jedwabne, oraz wszelkie materiały piśmienne.

Thiotymina

Aptekarza J. Humblit
(w Noworodomska, gub Piotrkowska) Zast. przes. Urząd
Lekar. Petersb., za
№ 8818;

Zalecany przez p. p. Lekarzy z niezawodnym skutkiem jako środek znakomity w przy padkach chorób dróg oddechowych jak: katar krtań, katar oskrzeli, katar płuc, kaszel. Pobudza łaknienie, wzmacnia organy trawienia, a tem samem przyczynia się do ogólnego polepszenia stanu chorego.

Sposób użycia: przy każdym śniadaniu. Żądać we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

0921-52

Bezwarunkową imitację i fałszyfikaty zawierają te wszystkie pudełka które nie są zaopatrzone w niebieską banderolę z rosyjskim napisem oraz u dołu na pokrywcie pudełka nie mają zamieszczonej firmy Dr. Bayer és Társa, Budapest. Pudełko 65 Kop., we wszystkich aptekach

ZARZĄD Stowarzyszenia Spółdzielczego

„Lźwignia Częstochowska” II Aleja № 37.

Zawiadania

W przy sklepie jest pracownia kolarzów materiałów własných i powierzonych Na składzie wielki wybór kolarz. Tuzioń wszelkiego rodzaju wata. Pracownia sukien i okrywek damskich, mundurków i fartuszków, bielizny damskiej, męskiej i dziecięcej od skromnej do (najstrojniejszej). Konfekcja damska i dziecięca od skromnej do najwykwintniejszej. Duży wybór gorsetów i kapeluszy. Gotowe szpileczki i skarpetki własnej roboty i pierwszorządnych firm krajowych. Wykonują wszelkie roboty wchodzące w zakres rękodielnictwa.

Pierwszorządna Wyższa Szkoła

Kroju i Szycia

M. PIASECKIEJ

Mistrzyni Cechu Warszawskiego i Częstochowskiego
Częstochowa II Aleja № 40

Szkola wydaje kotującym kurs. świad. Przy szkole pracownia sukien okryć i kostiumów na żądanie. formy papierowe łopnowane czynzące zadość najwybredniejszym wymaganiom

Program nauki wysyła się bezpłatnie

Hurtowe Składy Stowarzyszenia

Kupców Chrześcjan pod firmą

„OBRONA”

w Częstochowie ul. Ogrodowa Nr. 11

Są najlepszym źródłem zaopatrywania się w towary kolonialno spożywcze Cena na wszystkie artykuły rynkowa, (najniższa)

Wyłączna sprzedaż cukrów z trzech pierwszorządnych cukrowni Lublin, Milejów i Nieleśdów.

BOL GŁOWY; MIGREN

NATYCHMIAST USUWA
MIGRENO-NERWOSIN

BEZWARUNKOWO PEWNY I SZYBKIE
WYDZIAŁY I FALSYFIKATY

WISZĄCE SIĘ WYDZIAŁY
WYDZIAŁY WYDZIAŁY
WYDZIAŁY WYDZIAŁY

Edward Kinderman

Częstochowa, Teatralna 26,
dom własny tel. 522.

Polca kółka żelazne, kółeczka dziecięce, umywalnie, kolebki, wózki dziecięce, materace druciane i sprężynowe i t. d.

**Ceny niskie. — Za gotówkę i na raty.
Cenniki na żądanie gratis.**

Dla składów farb i dla malarzy

Tinktura, Terabina i Sikatiwa

Wyrobu majętku „Ostrowy” własność Wielkiego Ks. Michała Aleksandra-wicza. Ceny bardzo przystępne. Zamówienia przyjmuje K. Dietrich ulica Szkolna 4, mieszkanie 9 0708

Kupujemy » Chrześcjan.

NOWO OTWORZONY ZARZĄD

Mebli Żelaznych

Ronstantego Merciera

ul. Krótka 21, w Częstochowie

Posiada na składzie meble żelazne różnych kształtów, przyjmując wszelkie roboty faktorskie jak odstawianie mebli, smażowanie rewolwerów i t. p. Ceny możliwie niskie.